

Az idegen nyelvi kulcskompetencia fejlesztésének lehetőségei a környezeti nevelés területén

Sági Norberta

Tartalom

Háttér.....	2
Területek	4
Kidolgozott példák	6
1. modul: ERDŐ 2011	7
2. modul: MADARAK.....	10
3. modul : Autóbérlés (carsharing).....	13
4. modul : KÖRNYEZETVÉDELEM.....	17
5. modul: VÍZ.....	21
Felhasznált irodalom.....	23

Háttér

Jelen tanulmány a környezeti nevelésnek az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésében betöltött szerepével foglalkozik, vagyis azt vizsgáljuk, hogy hogyan lehet úgy környezeti nevelést folytatni, hogy közben az idegen nyelvi kommunikáció erősödjön, fejlődjön. A 243/2003. (XII.17) Kormányrendelet értelmezése szerint

az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban [...], az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése [...].

Az ehhez szükséges ismereteket, képességeket, attitűdöket a következőképpen fogalmazza meg a rendelet:

Az idegen nyelvi kommunikáció feltételezi a szókincsnek és a funkcionális nyelvtannak, valamint a szóbeli interakciók főbb típusainak és a nyelvi stílusoknak az ismeretét. Fontos a társadalmi hagyományoknak, valamint a nyelvek kulturális vonatkozásainak és változatosságának az ismerete is.

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is.

A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

Ez azt jelenti tehát, hogy amikor a pedagógus idegen nyelvi kommunikációt fejleszt (a közoktatásban ez az idegennyelvi órákat jelenti), akkor arra kell törekednie, hogy:

- a tanuló saját gondolatait, érzéseit, véleményét ki tudja fejezni az adott idegen nyelven,
- a tanuló mások véleményét megértse és tudja értelmezni,
- a tanuló legyen birtokában a kommunikációs célok megvalósításához szükséges szókincsnek, nyelvtannak, stilisztikai ismereteknek,
- a tanuló képes legyen arra, hogy az iskolából kilépve önállóan is tudja gyarapítani nyelvtudását,
- a tanulóban pozitív attitűd alakuljon ki más nyelvek és kultúrák iránt.

A nyelvoktatásban is fő szempont – más tantárgyakkhoz hasonlóan, hogy az átadott ismeret a mindennapokban használható tudást eredményezzen a tanulónál. Ez tehát a nyelvtanár egyik fontos feladata. Lássuk most a környezeti kompetenciák kialakítását!

A Nemzeti Alaptanterv kiemelt fontosságot tulajdonít a környezeti nevelésnek, s ebből az idegennyelv-oktatásnak is ki kellene venni a részét. Az OKI 2005-ös felmérése szerint (Horváth és ts. 2009) azonban az általános és középiskolák 80%-ában valamely tantárgyhoz kapcsolták a környezeti nevelést, ami többségében a biológia, a földrajz és természetismeret, illetve osztályfőnöki órát jelentette. Ezek mellett említették ugyan még a többi természettudományi tantárgyat is, de arányuk igen kicsi volt. Ezt a felmérést követően nem történt gyökeres változás (a 2009-es felmérés eredményeiről lásd: Vócsei és mts. 2009), pedig a környezettudatos magatartás kialakításának és a környezeti nevelésnek minden műveltségi területen meg kellene jelennie.

Ugyanakkor az idegennyelv-tanítás e tekintetben kivételes helyzetet tudhat(ott) magáénak, hiszen például a környezetvédelem, hulladékgazdálkodás, a megújuló energiaforrások használata a nyelvkönyvekben mint országismereti információk rendszerint megjelennek (szerencsés, hogy környezettudatosság szempontjából mindig érdemes volt a német nyelvű országokra tekinteni), másrészt a környezetvédelem állandó nyelvvizsgatéma is, ezért a diákjait nyelvvizsgára készítő pedagógus kénytelen is foglalkozni vele.

A nyelvkönyvekben tehát (elsősorban az utóbbi évtizedben megjelent tankönyvekre gondoljunk) itt-ott megjelennek olyan témák, melyek a környezeti nevelésre, a témával kapcsolatos szemléletformálásra lehetőséget nyújtanak.

Megemlítjük, hogy Vajas Eszter (2005) vizsgálatot végzett a német nyelvkönyvek által kínált környezeti nevelési tartalom és a német órán folyó környezeti neveléssel kapcsolatosan. A tartalmi elemzésbe négy tankönyvet (Sowieso, Stufen international, Tangram 2B és a magyar kiadású Unterwegs) vont be, és az elemzésbe a tanulók által kitöltött kérdőíves felmérés eredményeit is belefoglalta. Innen tudhatjuk, hogy a németnyelv-oktatásban a környezetvédelem mint tanítási tartalom, pontosabban mint a német nyelvű országokról szóló országismereti információ jelenik meg a tankönyvekben, és sajnos még a magyar kiadású tankönyvből is hiányzik a magyar vonatkozású anyag. Pedig ezáltal életközelibbé, használhatóbbá válna a közvetített tartalom. A kiragadott külföldi példák (szelektív hulladékgyűjtés, napkollektorok használata, szélenergia hasznosítása) ugyan véleményalkotásra, állásfoglalásra sarkallják a tanulókat, de ez anélkül történik meg, hogy ismernék azt a – környezettudatos(abb) magatartásra érzékeny – társadalmi háttérrel, amelyben

ezek a kiragadott példák a hétköznapiakban is működni tudnak. Nem csoda, hogy a diákok ezekkel a témákkal nem sok mindent tudnak kezdeni. Ezért a tankönyvek illetően példái mögé a pedagógusnak elkerülhetetlenül fel kell „festenie” azt, ami a háttérben van. Az idegen nyelvi órán sem lehet elszigetelt környezetvédelmi ismereteket közvetíteni és várni, hogy azokkal szemléletváltozást érünk majd el. Ehelyett egy folyamatosan jelenlévő, a környezet iránt érzékeny gondolkodásmódot kell kialakítanunk, a fenntarthatóság pedagógiáját, melyben a pedagógus hiteles közvetítése által érhetünk el eredményeket. Erre utal Vajjas Eszter is eredményei összefoglalásakor:

Vizsgálataim másik érdekes eredménye, hogy a környezeti nevelés hatékonysága [...] a tanárok szakmai kompetenciájával és a személyes, a téma iránti elkötelezettségével is szorosan összefügg. A diákok pozitív beállítódása és a téma iránti érdeklődése ugyanis nem a módszertanilag és interkulturálisan legjobban kidolgozott témákat felmutató, hanem éppen a leggyengébb tankönyvek esetében bizonyult erősebbnek (Vajjas 2005).

Az idegen nyelvi oktatásban sem szabad a környezet- és természetvédelem témájára szorítkoznunk, hanem foglalkoznunk kell az épített környezettel, a hagyományokkal, a helyi környezeti értékekkel, a társadalmi-gazdasági problémákkal, és az egyéni felelősségérzet kialakításában is közre kell működnünk más szakos kollégáinkkal.

Területek

A következőkben tekintsük át, hogy a környezeti nevelés egyes területein hogyan jelenhet meg az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése. Az itt felsorolt példák röviden bemutatják a felhasználási lehetőségeket, de nem alkalmasak az azonnali felhasználásra. Kidolgozott példák a tanulmány harmadik részében találhatóak.

Természetes környezet, természetvédelem

1. Téma: az Év madara. Németországban 2011-ben a kerti rozsdafark az év madara. Felhasználási javaslat erős B1, illetve B2-es szintű csoportokban: a táblára felírjuk a madárfaj német nevét: *Gartenrotschwanz*, és a tanulóknak találgatniuk kell, hogy mi lehet ez. Az ötleteket a táblán rögzítjük, majd végül bemutatjuk a madár fotóját. Alapos előkészítés után hallott szöveg értése a kerti rozsdafarkúról: <http://nabu-podcast.podspot.de/post/vogel-des-jahres-2011-der-gartenrotschwanz/>. A szöveghez állításokat készítünk elő, melyről a tanulók eldöntik, hogy igaz/hamis/nincs a szövegben.

2. Téma: miniprojekt a helyi természetvédelmi területekkel kapcsolatban. A tanulócsoporthoz (2-3 fős) választhatnak: beszámolnak egy környékbeli természetvédelmi területről saját tapasztalatuk alapján, vagy az internet segítségével információkat gyűjtenek a környékbeli

tájvédelmi körzetekről, természetvédelmi területekről, tanösvényekről és rövid plakátot készítenek róluk.

Környezetvédelem

1. Téma: Környezetvédelmi matrica (*Umweltplakette*) Németországban. Én, a pedagógus németországi utazást tervezek autóval, és hallottam, hogy ehhez szükségem lesz környezetvédelmi matricára. A tanulókat megkérem, hogy derítsék ki, hogy mi ez (<http://www.umwelt-plakette.de/>, van a honlapnak magyar fordítása is), milyen zónák vannak, hol lehet beszerezni, és az eredményeket írják meg nekem emailben/levélben németül.

2. Téma: Zero-Emission-Mobility. Németországban 2010 végéig tartott az a kampány, mely a károsanyag-kibocsátás nélküli (gyalogos, kerékpáros) közlekedést propagálta. Az akció alapját a levegő magas szennyezettsége és az a megdöbbentő statisztika képezte, hogy egy német állampolgár átlagosan naponta csupán 600 métert tesz meg gyalogosan. A témában olvasásértési feladatot készíthetünk a tanulóknak, (http://www.bmu.de/verkehr/rad_fussverkehr/zero_emission_mobility/doc/42533.php) majd beszélgetést kezdeményezünk a magyarországi / helyi közlekedési lehetőségekről, a tanulók és családjuk közlekedési szokásairól.

Épített környezet

1. Téma: a lakóhely nevezetes épületei. Mivel az iskola alkalmanként külföldről is fogad vendégeket, a tanulók azt a feladatot kapják, hogy 2-3 fős csoportokban a település egy-egy nevezetes épületéről rövid ismeretetőt írjanak, majd az eredményeket egy albummá foglalják össze.

2. Téma: idegenvezetés, vagyis egy elképzelt turistacsoport vezetése a városban. A tanulóknak röviden kell tudniuk beszélni a város nevezetességeiről (szempont, hogy ez a turistacsoport nem kér hosszú magyarázatokat, leírásokat, inkább kérdezni szeretnek), hol lehet jó kávé inni, vásárolni, hol a posta, stb. Az „idegenvezető” tudjon bemutatkozni, és röviden beszélni a városról, reagálni a kérdésekre.

Hagyományok

Téma: Német és magyar szokások összehasonlítása. Ezt elsősorban alkalomhoz kötve ajánljuk, tehát valamilyen ünnepre készülve, hiszen akkor a legnagyobb a tanulók motivációja. Érdekes a farsangi, húsvéti szokásokat, anyák és apák napját, valamint a karácsonyi szokásokat összehasonlítani.

Helyi környezeti értékek

1. Téma: helyi termékek. A tanulók csoportokban készítsenek a magyar vagy helyi termékekről tájékoztató füzetet.
2. Téma: helyi egyesületek, körök. Egy négytagú német család Kecskemétre költözik és szabadidős elfoglaltságot keresnek hétköznapra, illetve szombat délelőttre. A helyi művelődési központ kínálatából kell ajánlani nekik valamit.
3. Téma: fesztiválok. A tanulók német fiataloknak ajánljanak magyarországi/helyi fesztiválokat. Itt megadhatjuk, hogy a fiataloknak mi az érdeklődési köre, mire vágnak, mire kíváncsiak, melyik időszakban vannak Magyarországon.

Kidolgozott példák

A következő példákat úgy állítottuk össze, hogy tematikailag széles körűek és különböző nyelvi szinteken álló csoportokban is megvalósíthatók legyenek. A példák egy részét kipróbáltuk, ezért bátran tesszük közzé és javasoljuk felhasználásra. A példák egyúttal ahhoz is ötleteket kívánnak adni, hogy a különböző forrásokat (internetes oldal, videó) hogyan lehet felhasználni németórán. E forrásokkal kiegészíthetjük a tankönyvet, ha az nem kínál, vagy nem elegendő mértékben tartalmaz környezeti neveléshez kapcsolódó témákat. Azért is érdemes ezzel foglalkoznunk, mert a környezeti nevelésben is fontos ügyelni az aktualitásokra – hiszen az aktuális hírek mindig jobban motiválják a tanulókat is –, és mivel a tankönyvek értelemszerűen nem tudják követni a napi eseményeket, a nyelvtanár rá van kényszerülve, hogy például az interneten elérhető híryanagokat (szöveges, képes beszámolókat) használja fel a nyelvórán.

A következőkben közreadott modulokkal segítséget és ötletet szeretnénk adni ahhoz, hogy a későbbiekben a kedves Olvasó további témákat is fel tudjon majd dolgozni a saját csoportjainak megfelelő szinten és mértékben. A példák elsősorban a szókinccs és a kommunikatív képességek fejlesztését tűzik ki célul, és csak abban az esetben adtunk meg nyelvtani fejlesztési területet, ha az nagyon kínálkozott. Egyébként azt javasoljuk, hogy az adott tankönyvtől függően a felhasználó pedagógus határozza meg, hogy a modul során mely – éppen tanult, ezért gyakorlandó vagy éppen ismétlésre szoruló – nyelvtani jelenséget lehet a témához hozzárendelni.

1. modul: ERDŐ 2011

Ebben a modulban az ENSZ által meghirdetett Erdők Nemzetközi Éve 2011 akcióról tájékozódhatnak a tanulók. Alkalmat nyújt ez a téma arra is, hogy az adott település és az erdők kapcsolatát felmérjék, tisztázzák a tanulók.

Milyen célok eléréséhez járul hozzá

A modul végén a tanulók tudomással bírnak az Erdők Nemzetközi Éve 2011 akcióról és átértik fontosságát. Belátják, hogy az erdő nemcsak mint élettér, hanem mint megújuló energiaforrás is gondoskodásra szorul.

Ismerik az akció logóját és annak elemeit németül is meg tudják nevezni.

Röviden tudnak beszélni németül az erdőkhöz fűződő kapcsolatokról (könnyen segédige használatával).

Röviden tudnak beszélni az erdő élővilágáról, az erdő gazdasági hasznosíthatóságáról.

Igényelt idő

2 óra

Felhasználási terület

Középfokú idegennyelv-oktatásban szakközépiskolák és szakmunkásképzők 9-10.évfolyamán (a honlap és a további linkek angol változata is elérhető, így akár angolórán is alkalmazható), ha a tanulók nyelvi szintje eléri az A2-es szintet. A modul a szókincsfejlesztésen túl alkalmas bizonyos nyelvtani szerkezetek gyakorlására is (pl. módbeli segédige használata, feltételes mód használata). Környezeti nevelési projekteknek idegen nyelvi részét képezheti.

Háttér

Röviden összefoglalva ebben a modulban a tanulók az erdővel, fákkal, a hozzájuk fűződő viszonytal kapcsolatban egyszerű kérdéseket fogalmaznak majd meg és tesznek fel egymásnak. A nekik feltett kérdésekre válaszolnak, a kapott válaszokat pedig rendezik és összefoglalják.

A pedagógus ebben a modulban szervezői, irányítói és segítő szerepeket tölt be. A tanulók által felsorolt szavakat a táblára írja, a kiejtést javítja, a kérdések megfogalmazásakor az osztályban körbejár, a tanulókat bátorítja és szükség esetén egyénileg segít. Az eredmények összefoglalásakor ügyel arra, hogy lehetőleg minden páros megszólaljon. A csoportmunka majd természetesen zajjal jár, hiszen a tanulóknak fel kell állniuk és többen fognak egyszerre beszélni.

A modul tanítása során a tanár váltogatja a különböző munkaformákat: a frontális kezdés után partnernmunka, majd csoportmunka következik, végül a pedagógus zárja le az órát. Mindez az óráknak lendületet, dinamikát ad, kis időre lazíthatnak is a tanulók. A pedagógus feladata azonban figyelemmel kísérni azt, hogy a modul során mindenki dolgozzon.

Ajánlott feldolgozási mód

**INTERNATIONALES JAHR
DER WÄLDER • 2011**

1. A logót lefénymásoljuk és elemeire vágjuk annyi példányban, ahány páros van a csoportban. A tanulók feladata, hogy a logót egy kirakóhoz hasonlóan összeállítsák, majd megnevezzék a benne szereplő szimbólumokat. (A logóban szereplő egyes szimbólumok (fa, fatörzs, lombkorona, ember, alma, esőfelhő, vizek, ház, túlevelű ág, gyík, kacsa, falevél, orvosságos üveg, szarvas) magyarázata megtalálható a következő címen: <http://www.wald2011.de/unser-waldkulturerbe/bedeutung-des-logos/>.)
2. Már a logó elemei beindíthatják a tanulók fantáziáját, ennek teret adva szavakat gyűjtünk a táblára az erdő témakörben. Ezt lehet tovább tagolni, például: erdő – élővilág, erdő – szabadidő, erdő – munka/gazdasági ág. A tanulók tehát összegyűjtik és csoportosítják a témával kapcsolatos korábban tanult szavakat (pl. növények, állatok, az erdőhöz köthető szabadidős és sporttevékenységek, a fa felhasználási területei, az erdővel kapcsolatba hozható foglalkozások és személyek, a fa részei, tulajdonságok) és szükség szerint a tanár segítségével újakkal egészítik ki.
3. A tanulók párban 5-6 kérdést megfogalmaznak egymás számára az erdővel kapcsolatban (kb. 10 perc), amelyeket a továbbiakban szétválva tesznek fel a csoport néhány többi tagjának (kb. 15 perc). A válaszokat lejegyzik. (Lehetséges kérdések: *welche Tiere leben im Wald? was kann man in einem Wald machen? wie weit ist der nächste Wald zu Dir? wann warst du das letzte Mal dort? mit wem warst Du da?* stb.) Ennél a feladatnál nagy segítség a tanulóknak, ha megfelelően alapos a nyelvi előkészítés (előző pont).
4. Az interjúk lezárulta után a tanár frontális munkában összesíti a tapasztalatokat, a hallottakat. Milyen kérdések voltak, ki mit tudott meg a többiektől?
5. A tanár bemutatja – érdeklődés esetén akár többször is – az akció egy perces *Ohne ihn* című reklámfilmjét (letölthető innen: <http://www.wald2011.de/filme-und-spiele/filme/kinospot-ohne-ihn/>). Beszélgetés a látottakról (erdő nélkül mit is írtak volna a Grimm testvérek? Kolumbusz sose fedezte volna fel Amerikát, Tarzan hajléktalan lenne, Beethoven sose hallottuk volna), majd mindenki írjon befejezést a következő mondatnak: „Ohne ihn...” Az akció keretén belül a szervezők gyűjtik ezeket a mondásokat, a www.wald2011.de honlapon olvashatók is ezek, azt javaslom, hogy a pedagógus a modul végén mutasson be ezekből néhányat.

Kiegészítés

1. A tanár erdőt ábrázoló képeket oszt szét vagy mutat be. A tanulók feladata, hogy a képbe képzeljék magukat és leírják, mit látnak, mit hallanak maguk körül, milyen az

időjárás, stb. A fogalmazásokat (5-10 mondat) a tanár menet közben megnézi, szükség esetén segít. Aki szeretné, bemutathatja, amit írt.

2. Ha a pedagógusnak lehetősége van rá, hogy különböző fákra levelet gyűjtsön, és a tanulók olyan környezetből származnak, hogy feltételezhetően ismerik is ezeket a fákat, akkor lehet egy falevélfelismerő versenyt szervezni. Gyümölcsfák, közismert fák leveleit szárítókötélre kell felcsipeszelni úgy, hogy mindenki számára láthatók legyenek. Mindenki írja fel, melyik levélnél mire tippel. Könnyebb változat: a szavakat (*Kirschbaum, Akazie, Fichte*, stb.) megadjuk és párosítani kell a falevelekkel.

Eszközök, anyagok

A modul nem különösen anyagigényes. Szükség lesz az Erdők Nemzetközi Éve 2011 logójára (kivetítve vagy papíron), a logó kirakónak szétvágott változatára több példányban és erdőt, fákat ábrázoló képekre. Jó, ha az osztálytermi táblán kívül a kisfilm levetítésére alkalmas berendezés is rendelkezésre áll. Ha internetkapcsolat van a tanteremben, akkor online is meg lehet nézni a kisfilmet, nem szükséges letölteni.

Értékelés

A modul végén nyújtunk lehetőséget a tanulóknak arra, hogy elmondják, hogyan tetszett nekik a téma, a feladatok. A pedagógus szóban értékelje az osztály és a kiscsoportok munkáját, ő is emelje ki, hogy melyik részfeladatban milyennek látta a tanulók viszonyulását a feladatokhoz.

2. modul: MADARAK

Milyen célok eléréséhez járul hozzá?

A tanulók meg tudnak nevezni madarakkal kapcsolatos szólásokat, kifejezéseket, hazai madárfajokat.

Hallott szövegben felismerik a madárfajták elnevezéseit.

Megismernek egy közismert német népdalt szöveggel és dallammal (német országismereti és kultúrtörténeti információ), és örömeiket lelik a közös éneklésben.

Igényelt idő

1 óra

Felhasználási terület

Középfokú idegennyelv-oktatásban, szakközépiskolák 9-10.évfolyamán, ha a tanulók nyelvi szintje megközelíti vagy eléri az B1-es szintet. Az 1.modul folytatásaként is megvalósítható. Ha az intézményben ünneplik a Fák, madarak napját, akkor ahhoz kapcsolható.

Háttér

A modul egyszerű felépítésű, egy tanórára tervezett, de a tanulók érdeklődése szerint bővíthető. Igényesebb szókinccse és a Präteritum előfordulása miatt elsősorban alacsony nyelvtudással rendelkezőknek ajánlott a népdal feldolgozása. Gyengébb csoportokban a népdal helyett egy kvízt állítsunk össze, melyet nyelvi szint alapján a csoportunkra szabhatunk.

A modul során kevés kivétellel együtt dolgozik az osztály, feltehetőleg az óra végén együtt is énekel majd.

Ajánlott feldolgozási mód

1. Olyan szavakkal, szólásokkal kezdjük az órát, amelyekben valamelyik madár neve szerepel. Megbeszéljük, melyik mit jelent. Ezeket kell kiegészíteni:

eitel wie ein(Pfau)

frei wie ein ... (Vogel)

....ei (Kuckuck+s)

eine ...mutter haben (Raben)

einenhaben (Vogel)

dumme ... (Gans)

A csoport ismeretében eldönthetjük, hogy megadjuk-e a hiányzó szavakat és csak a megfelelő helyre kell betenniük őket.

2. Milyen szavak, kifejezések jutnak eszükbe a madár szó hallatán (Wortigel). Itt bevezetésre javasoljuk a *Zugvogel*, *Singvogel* (költöző- és énekes madár) kifejezéseket és esetleg néhány közismert madárfajtának a nevét, ha azokat még nem ismerik (pl. *Taube*,

Storch, Kohlmeise, Amstel, Papagei, Kuckuck, Rabe, Adler, Lerche, Schwalbe, Spatz, Eule, Pfau, Wildente, Gans, Finklein), illetve a következő dalban szereplő madárfajokat.

3. Ezt követően egy régi német népdalt hallgattatunk meg, és a feladat az lesz, hogy ki kell hallani, hogy milyen madárnevek vannak a szövegben. A dal egy madárlakodalmorról szól és a vendégek viselkedését írja le, ahol mindenféle madárfaj jelen volt. A következő lépésként a diákok megkapják a dalszöveget (ketten egyet), de a strófák össze vannak keverve. Hallás után sorba kell szedniük páros munkában. Ha szükséges, hallgassuk meg többször a dalt.

A dalnak számtalan változata megtalálható a www.youtube.com oldalon, gyerek- és felnőttelőadásban, szöveggel és anélkül, pop- vagy technostílusban. Itt egy tangóharmonikával előadott változatot javaslok, ami valószínűleg nagy derűtséget fog okozni a csoportban: <http://youtu.be/Z8iGIBuoGI4>, melynek a szövege a következő:

Ein Vogel wollte Hochzeit machen
In dem grünen Walde.
|: Fi di ra la la :| Fi di ra la la la

Der Drossel war der Bräutigam,
Die Amsel seine Braute.
Fidiralala

Die Lerche, die Lerche,
Die führt die Braut zur Kirche.
Fidiralala

Der Auerhahn, der Auerhahn
Der war der würd'ge Herr Kapellan.
Fidiralala

Die Meise, die Meise,
Die sang das Kyrieleise.
Fidiralala

Die Gänse und die Anten,
Das war'n die Musikanten.
Fidiralala

Der Pfau mit seinem bunten Schwanz
Macht mit der Braut den ersten Tanz,
Fidiralala

Brautmutter war die Eule
nahm Abschied mit Geheule
Fidiralala...

Das Finklein, das Finklein,
Das führt die Braut zur Kammer 'nein.
Fidiralala

Der Hahn, der kräht: "Gute Nacht"
Da ward die Lampe ausgemacht.
Fidiralala

4. Az óra végére a dal valószínűleg mindenki fülébe belemászott, úgy hogy elénekelhetjük együtt a hanganyag segítségével, esetleg egy másik változatot véve alapul.

Kiegészítés

1. Madarakkal kapcsolatos adatokkal feleletválasztós kérdőívet lehet szerkeszteni és páros munkában kiválasztják a tanulók a helyesnek vélt válaszokat. Pl. hány madárfaj él Magyarországon, mennyit repül átlagosan egy költöző madár, amikor délre repül.

2. Madarokról szóló rajzfilmet mutatunk a tanulóknak, pl. a *Vögel auf dem Drahtseil* címűt (letölthető innen: http://www.youtube.com/watch?v=C_mXxZVTAs). Képleírás kapcsolható hozzá, vagy a történetet meg lehet állítani és azon spekulálni, hogy mi történik a folytatásban.

3. Németországban az Év madara címet 2011-ben a kerti rozsdafarkú nyerte el. Erről a madárfajról egy hosszabb szöveg hallható és letölthető innen: <http://nabu-podcast.podspot.de/post/vogel-des-jahres-2011-der-gartenrotschwanz/> A szöveget B1 fölötti és B2-es szintű csoportoknak lehet ajánlani. A megértést szóban vagy írásban ellenőrizhetjük. Mindenképpen a szöveg alapos előkészítése javasolt.

Eszközök, anyagok

A modulhoz internetről kell lejátszani a hanganyagot, vagy előtte le kell tölteni és úgy számítógépről lejátszani. Ha ez nem megoldható, akkor helyette a Kiegészítésben szereplő 1. feladatot javasoljuk.

Értékelés

A modul zárásakor a diákokkal együtt értékeljük az órát.

3. modul : Autóbérlés (carsharing)

A modul az autóbérlés egyik formájával ismerteti meg a tanulókat, majd a pedagógus kérésére tájékozódnak az interneten a bérlés aktuális feltételeiről és az árakról.

Milyen célok eléréséhez járul hozzá?

Az óra végén a tanulók ismerik az erőforrásgazdálkodás egy lehetséges módját, az autóbérlés egyik formáját.

Ismert szavak segítségével hipotéziseket tudnak megfogalmazni németül a szöveg tartalmára vonatkozóan.

Megértik a szöveg főbb információit a carsharinggel kapcsolatosan és tudnak válaszolni a szöveghez kapcsolódó kérdésekre.

Interneten információt tudnak gyűjteni az autóbérlés feltételeiről és az eredményeket be tudják mutatni németül.

Igényelt idő

2 óra

Felhasználási terület

Középfokú idegennyelv-oktatásban, szakközépiskolák és szakmunkásképzők 9-12.évfolyamán ha a tanulók nyelvi szintje eléri az A2-es szintet. A modulhoz bizonyos nyelvtani szerkezetek gyakorlása kapcsolható (pl. módbeli segédige használata, feltételes mód használata). Az előző példához hasonlóan ez is részét képezheti egy környezeti nevelési projektnek.

Háttér

A pedagógus az alább található szövegből származó kulcsszavakat felírja a táblára és arra ösztönzi a tanulókat, hogy megpróbálják kitalálni, miről szólhat az a szöveg, amelyből ezek a szavak származnak. Irányítja a tanulók találgatásait, ösztönzi a csoportot az együttgondolkodásra. Később a tanulók megkapják a szöveget és a szövegértést szóbeli kérdésekkel ellenőrzi a pedagógus. Ismeretlen szavak esetében csak a legvégső esetben mondja meg az adott szó magyar jelentését, mindig magyarázattal, mutogatással, szinonimával próbálkozzon először. A tanulók általában szeretik kitalálni, hogy melyik szóról is van szó.

A modul második felében a tanulóknak interneten kell információkat kikeresniük és az eredményeket németül bemutatniuk. A pedagógus szerepe itt segítő és irányító: az internetes feladatnál szükség esetén segítséget nyújt, az eredmények összefoglalását irányítja és ügyel arra, hogy lehetőleg minden páros be tudjon számolni.

A modul folyamán változtatjuk a munkaformákat: 1. frontális, 2. egyéni (esetleg partner)munka, 3. partnermunka, 4. frontális.

Ajánlott feldolgozási mód

1. Bevezető beszélgetés arról, hogy ki milyen közlekedési eszközzel jár iskolába, mit preferál és miért, ha utaznia kell. A lakóhelyi/hazai tömegközlekedési eszközök jellemzői, véleményalkotás a témáról.

2. A táblára írjuk a következő 10 szót: *Chauffeur, Reise, Stau, leihen, Bahn, buchen, mobil, einschlafen, Freiheitssymbol, Autovermietung*. A megadott szavakkal tartalmilag előkészítjük a szöveget, hiszen ráhangolódnak a tanulók a témára, felelevenítik a témával kapcsolatos szókincsüket. A 10 szó a szöveg nyelvi előkészítését is szolgálja, valószínűleg több ismeretlen szó lesz köztük. Ezeket a tanár németül elmagyarázza, körülírja, végső esetben megmondja a szó magyar jelentését. A tanulókat kérjük meg arra, hogy tippeljék meg, miről szólhat a szöveg. Próbálják meg a 10 szót olyan sorrendbe rakni, ahogyan azok egy történetet kiadhatnak. Adjunk ehhez rövid gondolkodási időt, mert így több megoldási javaslat is születhet. Ezek megbeszélése után áruljuk el a szöveg címét és próbáljuk a tanulókat még közelebb vinni a témához. A szöveg tartalma azonban maradjon bizonytalan, ne tegyük le egyik mellett sem a voksunkat, így a tanulók kíváncsiságból kezdik el olvasni a szöveget. (A szöveghez tartozó képeket is meg lehet mutatni, ha a csoport a képekre fogékonyabb.)

3. Szövegfeldolgozás. A szöveget kiosztjuk, kb. 10 perc alatt elolvassák a diákok. Feladat: a számukra fontosnak tűnő információkat húzzák alá. A szövegértést kérdésekkel ellenőrizzük szóban. (pl: *Wer hat das Thema richtig getippt? Was haben wir über Carsharing erfahren? wieviel Autos haben sie? was für welche? wo in Deutschland? wie kann man ein Auto buchen?* stb.)

4. A következő lépésben az interneten kell kikeresni információkat a németországi carsharinggel kapcsolatban: én (a tanár) Németországban körutazást szeretnék tenni. Vonattal megyek, de időnként szükségem lenne autóra is. Megkérem a diákokat, hogy nézzenek utána, milyen feltételekkel tudnék a Carsharingnél autót bérelni egy-egy napra Münchenben, Stuttgartban, Frankfurtban, Berlinben, stb. Kérdéseim a következők: *was muss ich machen, um ein Auto mieten zu können? Muss ich mich registrieren? welche Papiere/Dokumente brauche ich dazu? Wieviel wird es mir ungefähr kosten? Kann ich nur mit Bankkarte bezahlen? Welche Öffnungszeiten gibt es?*

5. Az eredmények ismertetése, összegzése németül.

Mobil ohne Auto (überarbeitet, vom 27.01.2011)

Auch im Autoland Deutschland gibt es Menschen, die keinen Wagen haben. Statt auf der Autobahn Gas zu geben, warten sie auf Züge.

Wenn mein Chauffeur vorfährt, steige ich in den hinteren Teil des Wagens, und er fährt los. Ich brauche ihm nicht zu sagen, wohin die Reise geht, er weiß Bescheid. Ich lege hinten die Beine hoch, blättere ein wenig in einem Buch und schlafe dann ein. Er wird mir Bescheid sagen, wenn wir ankommen. Ich fühle mich wie Prinz Charles. Ich fahre Bahn.

Vor einigen Jahren habe ich mein Auto aufgegeben. Ich wohne in einer Großstadt, und dort ist es meist günstiger, bequemer und auch schneller, sich mit Bus, Bahn oder Fahrrad zu bewegen. Umweltfreundlicher ist es auch. Keine Staus, keine Parkplatzsuche, keine Strafzettel. Ich kann fast sagen: ohne das Freiheitssymbol Auto bin ich ... freier.

Teilen lernen

Trotzdem gibt es Momente, in denen es sinnvoll oder bequemer ist, mit dem Auto zu fahren. Ich nehme dann entweder ein Taxi oder leihe mir einen Wagen, zum Beispiel beim Carsharing. Auch hier fühle ich mich, als wäre ich Prinz

Charles – ein ganzer Fuhrpark steht mir rund um die Uhr zur Verfügung. Mehr als 300 Autos, vom Kleinwagen bis zum Transporter, verteilt auf 50 Garagen im ganzen Stadtgebiet. Die nächste Garage ist fünf Minuten Fußweg von meiner Wohnung entfernt. Buchen und ausleihen kann ich rund um die Uhr über Internet und Telefon, abgerechnet wird nach Zeit und gefahrener Strecke. Anders als bei klassischen Autovermietungen ist es auch möglich, ein Auto nur für kurze Zeit zu mieten. So kostet es mich zehn Euro, wenn ich für zwei Stunden einen Kleinwagen brauche und 20 Kilometer fahre - Benzin eingeschlossen.

Es sind auch schon erste Elektroautos im Angebot. Auch die Bahn bietet Carsharing an, in 130 Städten in Deutschland, europaweit sollen es mehr als 500 sein.

Autor: Andreas Becker, Redaktion: Klaus Ulrich

<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,6417657,00.html>, letöltés: 2011.08.09.

Kiegészítés

1. Írjanak párbeszédet a tanulók a következő elképzelt helyzetre: „A” hallott erről az autóbérlési lehetőségről, bemegy a hálózat egyik irodájába és érdeklődik „B”-től a részletekről. A megoldásba természetesen be lehet építeni az Internetről beszerzett információkat. Mielőtt a tanulók hozzákezdenek a megoldáshoz, röviden ismételjük át az udvariassági formulákat, és szükség esetén beszéljük meg azt is, hogyan épül fel egy ilyen beszélgetés, mi lehet az ügyfél első kérdése.

2. A feladat során világossá fog válni a tanulók számára, hogy a Carsharing szolgáltatását egy turista nem veheti igénybe, mert ez jellemzően a helyi lakosságra van kitalálva. Tehát nekem (a tanárnak) jó lenne tudni, hogy akkor vonattal mennyibe fog kerülni a tervezett út. Ha München lesz a csillagtúra középpontja, akkor onnan mennyibe kerül a jegy Berlinbe, Stuttgartba, stb? A tanulók próbálják meg kideríteni a Deutsche Bahn honlapjáról (www.bahn.de).

Források, eszközök, anyagok

A modul megvalósításához szükséges a szöveg fénymásolata elegendő példányban (ha partnermunkában oldják meg a diákok, akkor két embernek csak egy példányt adunk) és internet elérhetőség (lehetőség szerint két embernek jusson egy számítógép).

Értékelés

A feladatot és annak részleteit szóban értékelje a tanár, kiemelve a visszatérő hibákat és az ügyes megoldásokat. Értékelés egy-egy feladatrészlet végén legyen, hiszen ez elősegítheti, hogy a visszatérő nyelvi hibák száma csökkenjen. A modul zárásakor egy rövid közös értékelésre is kerítsen sort a pedagógus, melynek során a tanulók elmondhatják, hogy hogyan érezték magukat a feladat megoldása közben.

4. modul : KÖRNYEZETVÉDELEM

A modul célja, hogy tudatosítsa a tanulóiban, hogy a környezetért ők is, sokféleképpen tehetnek.

Milyen célok eléréshez járul hozzá?

A tanulók megismerik a környezetvédelem számukra is megvalósítható és egyszerű módjait.

Megismerkednek néhány, a környezetvédelemhez tartozó magyar, német, osztrák és nemzetközi szimbólummal.

A témával kapcsolatos szókinccs segítségével alapvető információkat el tudnak mondani németül a hulladékgyűjtés hétköznapi gyakorlatáról.

Kérdéseket tudnak feltenni németül tanulóitársaiknak a témához kapcsolódóan.

A témával kapcsolatos kérdéseket megértik és válaszolnak rá.

Igényelt idő

2 óra

Felhasználási terület

Középfokú idegennyelv-oktatásban, szakközépiskolák és szakmunkásképzők 9-12.évfolyamán ha a tanulók nyelvi szintje megközelíti vagy eléri az A2-es szintet. A modulhoz bizonyos nyelvtani szerkezetek gyakorlása kapcsolható (pl. módbeli segédige feltételes módú használata: könnye, sollte). Az előző példákhoz hasonlóan ez is részét képezheti egy környezeti nevelési projektnek.

Háttér

Ez a modul kimondottan és nagyon direkt módon környezetvédelemmel foglalkozik, ezért elképzelhető, hogy a téma ellenérzést vált ki a középiskolás korosztályban, mivel azt feltételezik, hogy itt most az következik, hogy ők mi mindent *kellene*, hogy tegyenek. Mint tudjuk, ez a korosztály nem feltétlenül fogékony a jó tanácsra. Fontos ezért, hogy ne keltsünk bennük büntudatot, ha (még) nem szelektíven gyűjtik a hulladékot, hanem az osztálybeli pozitív példákat ragadjuk meg, és igyekezzünk a tanulók témával kapcsolatos aggályait, kérdéseit, esetleges kétségeit eloszlatni. Ez a modul akkor sikeres, ha a tanulók idegen nyelvi képességei fejlődnek és a környezethez fűződő viszonyukban pozitív változást érünk el. Ez utóbbi cél érdekében – kivételesen ebben a modulban – azt ajánljuk, hogy akár magyar nyelven is beszélgessen a pedagógus a diákokkal. Ha néhány percet erre rászánunk, akkor a motiváció ugrásszerűen megnőhet. Fontosnak tartom még kiemelni, hogy ez a modul a hétköznapi példák szintjén mozog. A környezeti jelzéseket a többség biztosan ismeri, de valószínűleg nem tudják, mit jelentenek. A kérdések, valamint a környezetbarát tippek között pedig jó néhány olyan van, aminek használata / nem használata csak az egyéneken múlik (vízzel, elektromos árammal való takarékoskodás),

ellentétben például a szelektív hulladékgyűjtéssel, ami sok településen még nem megoldott és a családi szokásoktól függ.

A modul folyamán változtatjuk a munkaformákat: 1. frontális, 2. egyéni (esetleg partner)munka, 3. frontális, 4. csoportmunka, 5. frontális, 6. egyéni.

Ajánlott feldolgozási mód

1. A pedagógus bemutatja a környezetvédelemmel kapcsolatos szimbólumokat és megkérdezi, ki melyiket ismeri fel, hol látta már, mit jelenthet.

2. A szimbólumokat fénymásolva a diákok is megkapják. A lap túloldalán az egyes szimbólumok rövid német nyelvű magyarázata található, de nem sorrendben, így a diákok feladata az, hogy az egyes szimbólumok magyarázatát megpróbálják kitalálni. A diákok egyedül vagy pártársukkal megbeszélve oldják meg a feladatot. Az együttes ellenőrzés során a pedagógus kiegészítheti az információkat. A következő magyarázatok lehetségesek:

- ❖ Ungarisches Symbol für umweltfreundliche, umweltschonende Produkte und Dienstleistungen.
- ❖ Der blaue Engel. Der älteste und bekannteste ausländische Zeichen für Umweltschutz. Es wurde 1977 eingeführt.
- ❖ Österreichisches Logo. Es wurde 1990 eingeführt. Zur Zeit dürfen ca. 450 Produkte dieses Zeichen tragen.
- ❖ Die Euro-Blume (1992). Umweltfreundliches Symbol in der EU.
- ❖ Für Produkte, die 100% aus natürlichen Rohstoffen hergestellt sind. Synthetische Farbstoffe sind verboten.
- ❖ Dieses Logo erscheint auf den Produkten der „Dritten Welt“. Ziel is es, die Arbeitsverhältnisse und Lebensbedingungen der Produzenten zu verbessern.
- ❖ Das ist eine Organisation, die die ökologische landwirtschaftliche Produktion koordiniert (z. B. Produktion von Bioprodukten).
- ❖ Zeichen für Lebensmittel, die mit ionisierenden Strahlen behandelt wurden. Dieses Verfahren ist in mehreren Ländern verboten.
- ❖ Genbehandeltes Lebensmittel.
- ❖ Diese Zeichen erscheint auf Plastikprodukten oder Plastikverpackungen.
- ❖ „Der Grüne Punkt“ ist kein offizielles Symbol für Umweltschutz. Es heisst nur, dass der Hersteller in der Wiederverwertung teilnimmt. Das Produkt kann man in die gelbe Tonne werfen. Es bedeutet nicht, dass das Produkt umweltschonend oder umweltfreundlich ist!
- ❖ Das ist auch kein offizielles Zeichen. Es bedeutet nur, dass das Produkt recyclebar ist.

3. A diákok nézzék meg, hogy a náluk/táskájukban lévő tárgyakon vagy azok csomagolásán mely szimbólumok láthatók.

4. A szimbólumok kapcsán közös beszélgetés a vásárlási szokásokról, a környezettudatos magatartás jellemzőiről, arról, hogy ki mit gyűjt szelektíven, kinek a lakóhelyén adott a lehetőség, mi kerülhet az egyes konténerekbe, stb. A beszélgetés célja a témával kapcsolatos szavak felidézése, ismétlése, az ismeretlen szavak jelentésének tisztázása. Új szavakként javasolt bevezetni például a következőket: *Sperrmüll, Sammelbox, Altkleidersammlung, Mülleimer, Mülltonne, Müllcontainer, Müllhaufen, kommunale Sammelstelle, Pfandflasche, Einwegflasche, Mehrwegflasche, getrennt sammeln,*

wiederverwerten, kompostieren, wertvoll. Ezek többnyire könnyen magyarázható, mutogatható, lerajzolható szavak, tehát a jelentésközvetítés történhet idegen nyelven.

5. Ezt követően valamilyen módon cetliken szereplő kérdéseket osztunk ki a diákoknak úgy, hogy mindenki egyet vagy kettőt kapjon. Ezekkel a kérdésekkel körbe kell járniuk, és legalább 5 társuknak fel kell tenniük az adott kérdés(eke)t. A válaszokat mindenki jegyezze fel, majd a feladat elvégzése után – a pedagógus irányítása mellett – lehetőleg mindenki számoljon be németül arról, hogy milyen válaszokat kapott. Lehetséges kérdések (a csoport nagyságától függően bővíthető):

- ❖ *Sammelt ihr zu Hause Papier getrennt?*
- ❖ *Sammelt ihr zu Hause Glas getrennt?*
- ❖ *Sammelt ihr zu Hause Plastik getrennt?*
- ❖ *Sammelt ihr zu Hause Batterien getrennt?*
- ❖ *Läuft der Fernseher bei euch vielleicht auch, wenn niemand im Zimmer ist?*
- ❖ *Wäscht du mit warmem oder kaltem Wasser die Hand?*
- ❖ *Womit fährst du täglich in die Schule?*
- ❖ *Kaufst du im Allgemeinen Pfandflaschen?*
- ❖ *Fliesst das Wasser bei dir beim Zähneputzen?*
- ❖ *Duscht du oder badest du im Allgemeinen?*
- ❖ *Wenn du dich duscht: wie lange im Durchschnitt?*
- ❖ *Stört es dich, wenn du Müll an der Strasse siehst?*
- ❖ *Achtest du darauf, dass du – wenn es möglich ist – ungarische Produkte kaufst?*
- ❖ *Geht ihr mit einer Tüte einkaufen oder kauft ihr im Geschäft eine Tragetasche?*
- ❖ *Hast du ein Fahrrad? Wie oft benutzt du es?*
- ❖ *Was macht ihr mit einem kaputten Stuhl/ mit alten Batterien im Haushalt?*
- ❖ *Sag drei Sachen, die man kompostieren kann!*
- ❖ *Sag drei Obstarten, die in Ungarn nicht wachsen können.*

6. Kérjük meg a diákokat, hogy tartsanak rövid önvizsgálatot és fogalmazzanak 10 mondatot azzal kapcsolatban, hogy mit tehetnének / mit kellene, hogy másképp csináljanak a környezetünk érdekében. A következő mondatok befejezését is kérhetjük:

Ich sollte / Ich müsste / Ich könnte / Ich werde...

Kiegészítés

Egy kalapból egy olyan cetlit húz mindenki, amelyen egy környezetvédelmi tipp áll. Fel kell olvasnia, ami a papíron van és meg kell mondania, hogy tudja-e vállalni (pl. *Ja, ich versuche es, Papier zu sparen.*), ha nem, akkor indokolnia kell, hogy miért nem (pl. *Das kann ich nicht, weil...*). A tippek előkészítésekor vegyük figyelembe a csoport nyelvi szintjét. Például:

- ❖ *Getränkedosen und Plastik im Regal stehen lassen.*
- ❖ *Müll vermeiden!*
- ❖ *Papiersparen und nur Umweltschutzpapier benutzen.*
- ❖ *Lieber duschen (30 - 50 Liter) als baden (130 - 180 Liter).*
- ❖ *Spülmaschine nur vollgestopft laufen lassen.*
- ❖ *Geschirr nicht unter fließendem Wasser spülen.*
- ❖ *Hahn beim Zähneputzen zudrehen.*
- ❖ *Hahn beim Rasieren zudrehen.*
- ❖ *Nur das kaufen, was ich wirklich brauche.*

- ❖ Tropfende Wasserhähne reparieren lassen.
 - ❖ Putz- und Waschmittel, Seife und Shampoo sparsam verwenden.
- (Még több ötlet itt: <http://www.greenpeace4kids.de>, 2011.08.09.)

Eszközök, anyagok

Szükség van a logók nagyított másolatára, hogy az a hátsó sorban ülők számára is jól látható legyen, valamint a szimbólumokat tartalmazó lapra, melynek hátoldalán azok magyarázata található. Az 5. feladathoz és a Kiegészítésben ajánlott feladathoz a cédulákat előre el kell készíteni.

Értékelés

A modul zárásakor értékeljük szóban a csoport és az egyének hozzáállását és adjunk lehetőséget arra a modul végén (is), hogy a témával kapcsolatos véleményüket, érzelmeiket a tanulók kifejezzék.

5. modul: VÍZ

Milyen célok eléréséhez járul hozzá?

A tanulók megismerkednek a Greenpeace egyik aktuális akciójával és véleményt tudnak formálni vele kapcsolatban.

A tanulók átérzik annak fontosságát, hogy az ivóvízkészleteket és az élővizet óvni kell.

Az átismételt és tanult szókincs segítségével röviden be tudják mutatni németül a magyarországi élővizet (tavakat, folyókat).

Igényelt idő

2 óra

Felhasználási terület

Középfokú idegennyelv-oktatásban, szakközépiskolák 9-12.évfolyamán, ha a tanulók nyelvi szintje megközelíti vagy eléri az B1-es szintet. A modulhoz bizonyos nyelvtani szerkezetek gyakorlása kapcsolható (pl. módbeli segédige feltételes módú használata: könnye, sollte). Az előző példákhoz hasonlóan ez is részét képezheti egy környezeti nevelési projektnek.

Háttér

Vízkészleteink értékére és minőségének javítására szeretné felhívni ez a modul a figyelmet. A Greenpeace akciója azért nagyon érdekes, mert mindenki által ismert sportruházati márkák (Nike, Adidas) gyártóit a vádló hangnem és kirekesztés helyett megkéri arra, hogy tegyék a gyártási folyamatokat környezetbaráttá. A reklámfilm zenéje, felépítése kimondottan megfelel a középiskolás korosztálynak. Az akció részeként számos európai és Európán kívüli nagyvárosban léptek fel a Greenpeace aktivisták: sportruházati bolt előtt táncoltak a reklámfilm zenéjére és közben néhány ruhadarabot le is vetettek magukról. Az erről készült felvételek megtalálhatók a www.youtube.com honlapon. A modul során irányítsuk a figyelmet arra, hogy az élővizek védelme, a vízzel való takarékoskodás, minőségének megőrzése, fogyasztása kérdéseiben mindenki egyénileg dönt, de a vízkiincs óvása közös érdek.

A modulban a frontális óravezetést a páros-, majd csoportmunka váltja fel. A modul zárása frontálisan történik.

Ajánlott feldolgozási mód

1. Szókincsfrissítés *Wortigel* módszerrel, vagyis a diákoknak az a feladatuk, hogy minél több vízzel kapcsolatos szót felírjanak a táblára. Azt javaslom, hogy rövid gondolkodás után mindenki egyenként menjen ki és írja fel, ami eszébe jutott, ha az még nincs a táblán. (Ez ugyan több időt vesz igénybe, mintha a pedagógus írná fel, amit a diákok mondanak, de a tanulókat ezáltal „mozgásba” hozzuk és így a későbbiekben is könnyebben motiválhatók lesznek.) Itt lehetőleg minél több téma kerüljön szóba, ezért a pedagógus is vegyen részt az ötletgyűjtésben, vesse fel a még esetleg hiányzó aspektusokat (vizi

sportok és vízhez kötődő hobbik, vízi élőlények, élővizeink, a víz hasznosítása, vízparti nyaralás, vízi közlekedés, stb.)

2. A modult a Greenpeaces kisfilm megtekintésével folytatjuk (elérhető itt: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=o8OB68YeMmc) Majd kérjük meg a diákokat, hogy soroljanak fel olyan dolgokat, személyeket, amikre, akikre emlékeznek, hogy látták a filmben. A következő szavak kerülhetnek elő: *Fussball, Korbball, Tanz, Schwimmen, Wasser, Party, Disco, D. Backham, C. Ronaldo, Graffiti, Nike, Adidas, cool, Musik*, stb. Ezt követően próbálják meg kitalálni, hogy pontosan mi a film célja, miért készült, mire akarja felhívni a figyelmet. A pedagógus elmondhatja, hogy az akció háttérében a kínai folyók szennyezettsége áll (Bővebb információ: http://greenpeace.blog.hu/2011/08/22/vilagrekord_sztriptiz_a_nike_es_az_adidas_boltjai_elott)

3. Vegyük számba a hazai élővizeket: folyókat, tavakat és német elnevezésüket, földrajzi elhelyezkedésüket, jellemzőiket, a víz minőségét. Ehhez ismételjük át a különböző természetes vizek német megnevezését (*Bach, Fluss, Teich, See, Meer, Ozean*) és azokat a kifejezéseket, amelyek a földrajzi elhelyezkedés leírásához szükségesek (*fliisst von...nach, südlich/westlich von, im Norden von...* stb.) A tanulók párban írjanak egy rövid ismertetőt valamelyik élővizünkről, majd egy másik párossal, akik ugyanazt a témát választották egyeztessék és fejlesszék tovább a munkáikat. Végül a négy fős csoportok mutassák be, amit írtak. Az órát itt is be lehet fejezni, de ha a csoport vevő rá, akkor javasoljuk még a következő feladatot is.

4. A modul végén kb. 5 perc relaxációs zenét kapcsolunk be, amin tengerzúgás hallatszik. A www.youtube.com oldalon sokféléből lehet válogatni: hullámok csapódása, szélzúgás, emberi hangok a strandon. Bármelyiket is választjuk: a tanulók engedjék el magukat és gondoljanak valamire. Aztán mindenki röviden mondja el, mire gondolt a tengerzúgás közben, milyen képet látott maga előtt.

Kiegészítés

1. Az ásványvíz fogyasztás rendkívül népszerű a sztárok, hírességek körében. Volt egy időszak, amikor tejjel fényképezkedtek a popsztárok, az utóbbi időben inkább ásványvizes palackkal tűnnek fel a fotókon. Ilyen fotókkal motiválhatjuk a diákokat arra, hogy a csoporton / iskolán belül egy mini felmérést végezzenek arról, hogy ki mennyi ásványvizet / csapvizet iszik meg általában naponta. A csoporton belül németül, iskolán belül magyarul tegyék fel a kérdéseiket, az eredményeket németül foglalják össze! (A lányok vagy fiúk isznak több vizet? A szénsavas vagy szénsavmentes vizet kedvelik jobban? ásványvizet vagy csapvizet fogyasztanak inkább? Fogyasztanak-e ízesített ásványvizet? Stb.).

2. A magyarországi ásványvíz lelő-, forgalmazó helyeket listába venni és röviden bemutatni (az ország melyik részén, hol található).

3. Partnernmunka: az egyik tanuló felír 5-10 német szót egy vízparti élményével kapcsolatban, társa pedig megpróbál abból egy történetet rekonstruálni, mi is történhetett.

Eszközök, anyagok

Ez a modul legegyszerűbben internetkapcsolattal bíró teremben valósítható meg, ennek hiányában a reklámfilmlet és a hanganyagot le kell tölteni és számítógépről bemutatni.

Értékelés

A modul zárásakor csak szóban értékeljük a csoport órai munkáját, hozzáállását és adjunk lehetőséget arra, hogy a tanulók témával kapcsolatos véleményüket, érzelmeiket kifejezzék.

Felhasznált irodalom

Horváth Dániel, Száraz Péter és Varga Attila 2009. A környezeti kompetenciák fejlesztése Magyarországon. Eredmények és lehetőségek. In: Demeter Kinga (Szerk.) *Kompetencia*. OKI, Budapest. Forrás: <http://www.ofi.hu/tudastar/hazai-fejlesztési/horvath-daniel-szaraz> (utolsó letöltés: 2011.09.01.)

Orbán Veronika 2007. Fenntarthatóságra nevelés a nyelvról. *Új Pedagógiai Szemle*, LVII(10), 24-41. <http://www.ofi.hu/tudastar/fenntarthatosagra> (utolsó letöltés: 2011.09.01.)

Vajas Eszter 2005. A környezeti nevelés lehetőségei a német nyelv oktatásában. In: *Új Pedagógiai Szemle*, LV(2), 112-119. <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00089/2005-02-mu-Vajas-Kornyezeti.html> (utolsó letöltés: 2011.09.01.)

Vócsei Katalin, Varga Attila, Horváth Dániel, Graça Simoes de Carvalho 2009. Pedagógusok és pedagógusjelöltek környezeti attitűdjei? *Új Pedagógiai Szemle*, LVIII(2), 61-76. <http://www.ofi.hu/tudastar/vocsei-katalin-varga> (utolsó letöltés: 2011.09.01.)